کتێبی (خەم و ئەستێرەگەشەکان) ئەرشیفێکی گرنگی نووسەر و هونەرمەندانی کوردستان..
کامەران حاجی ئەلیاس

لە هەموو وڵاتەکی ئەم جیهانەدا گرنگییەکی زۆر بە بواری ئەرشیف و بەڵگەنامە دەدەردەت، کەئامانج لێی پاراستنی شوناسی نەتەوەو وڵاتەکەیە ..بۆ ئەوە مەبەستە چەندین دەزگا و فەرمانگەی تایبەت بەو بوارەدا بوونیان هەیە بەشێوەیەك بودجەی تایبەتیان بۆ تەرخان دەکرێت کەسانی شارەزا وپسپۆر کارەکە ئەنجام دەدەن وەکو سەرمایەکی گەورەی نیشتیمانی و نەتەوەیی ئەو وڵاتە گرنگی پێدەدرێت و پارێزگاری لێدەکرێت .
بوونی دەزگایەکی ئەوا جگە لەوەی پاراستنی بەڵگە نامەو ئەرشیفی نەتەوەوەیە،لە فەوتان لە هەمەکان کاتدا وەکو بەڵگە وسەرچاوە بۆ زۆرێك لە کایەکانی ژیان بەکار دێت وەکو بەڵگەنامەیەکی باوەڕپێکراو چونکە بە سەلماندن و بوونی هەرشتێك پێوستی بەبەڵگەیە..بەنموونە کاتێ باس لە یەکەم ئەکتەر دەکرێت کە وەکو یەکەم کەس لەجیهان چێبەتە سەرتەختەی شانۆ دەڵێن (تیسپیس) لە وڵاتی یۆنانە ئەوان بەڵگەیان لەبەردەستە دەیسلمێن بەجۆرێك تائێستا گۆڕەکەی بوونی هەیە وەکو بیبلەی چاویان پارستووە کەسیش ناتوانێ نکوڵی لێبکات.
دوای راپەڕینی گەلی کوردستان لە بەهاری ساڵی 1991 ودامەزراندنی حکومەتی هەرێمی کوردستان ،بەداخەوە هیچ گرنگی بە بواری بەڵگەنامە و ئەرشیف نەدراوە بەجۆرێك هیچ دەزگایەکی تایبەت بۆ کۆکردنەوەی بەڵگەنامەو ئەرشیفکردن نییە راستەو لەرەو لەوە هەندێ کاری تاکە کەسی کراوە بەڵام بەشێوەیەکی رێکخراو کە لەلایەن وەزارەتی رۆشنبیری هەرێمی کوردستان سەرپەرشتی بکرێت بەداخەوە بوونی نییە بەیەپاشی 32 ساڵ لە راپەرینی گەلی کوردستان و دامەزراندنی یەکەم کابینەی حکومەتی هەرێمی کوردستان هیچ هەوڵێك بۆ ئەو بوارە نەدراوە..
کتێبی (خەم و ئەستێرە گەشەکان) لە نووسینی نووسەر “نەجمەدین عەزیز سمایل” کە تائێستا 10 بەرگی لێ چاپ کراوە کارێکی مەزنی نووسەرە سوودەکی زۆری پێشکەش بە ئەرشیفی هونەری و ئەدەبی

کوردستان کردووە، کە ژیان و کارو چالاکی چەندین هونەرمەند و نووسەر تا میدیاکارانیش لە خۆدەگرێت وەکو سەرچاوەیەکی گرنگ سوودی لێوەردەگیرێت بەگومان پێشتریش چەند بەرێزێك ئەو کارەیان کردوە بەڵام لە چوارچێوەیەکی دیارکراوە بە نموونە چەند هونەرمەندو نووسەرەکی شارێك یاخود ئەوپەڕی دوو یان سێ شاری لە کتێبێك دا ژیان و کاروچالاکیەکانی کۆکراوەتەوە زۆرێك لەوانەش هاوکاری کراوەن واتە تەچووی لە چاپ دان و بڵاوکرنەوە بۆیان دابین کراوە …بەڵام ئەوەی نووسەر و میدیاکار بەرێز نەجمەدین لە زۆر ڕووە جیاوازە بە نموونە کتێبەکەی تایبەت نەکرد وە بە شارێك یاخود ناوچەیەك بەڵکو هەموو سنوورەکانی بەزاندوە ..هەرچوار پارچەی کوردستانی لەخۆگرتووە بگرە ئەوانەی لە هەندەرانیش دەژین ئەوانیشی بەسەرکردەتەوە لایەکی تری ئەم کتێبە ئەوەیە نووسەر هەموو ئەو نووسەر و هونەرمەن و میدیاکاران بەسەرکردەتەوە کە خاوەن ئەزموونن خاوەن پێگەیەکی هونەری و ئەدەبی نێو گەلەکەی خۆیانن بەهەردووو ڕەگەزەکەیەوە، بەڵێ لەو کتێبەکەدا زۆرێـــك لەو هونەرمەنـــد و ئەدیبانەی لە خۆدەگرێت کە لە نەتەوەکانی ترن وەکو تورکمان و مەسیحییەکانیش ئەوانیش بەسەرکراونەتەوە ..خاڵێکی تر ئەم کتێبە ئەوەیە زۆرێك لەوانەی بەسەرکراونەتەوە کۆچیان کردون ..ئەتوانم بڵێم ئەوەی ئەم بەرێزە دەیکات ئەوە ئەرکی وەزارەتی ڕۆشنبیرییە بەڵام ئەو لەسەر ئەرکی خۆی ئەم کارە دەکات بەهۆی ئەوەی کتێبەکە بە جوانترین و چاکترین شێوە لەرووی دیزاین و بەرگ چاپکردنی بۆیە پێوستی بە خەرجییەکی زۆرە .
شایانی باسە لە کاتی تەواو بوونی هەربەگێك لە کتێبی (خەم و ئەستێرە گەشەکان) گەڕانەوەی لە چاپخانە ڕێورەسمێکی تایبەتی لە شارەکانی کوردستان(هەولێر،سلێمانی، کەرکووك، دهۆك) بۆ ئامادەبوونی کۆمەڵەی لە ڕۆشنبیروئەدیبان ناساند و بڵاوکردنەوەی بە دەکرێت ،کتێبەکە پێشکەش بە ئامادەبووان دەکرێت.
لە کۆتاییدا داوا لە لایەنی پەیوەندار بە تایبەتی وەزارەتی ڕۆشنبیر و لاوان دەکەم تادەکرێت هاوکاری نووسەر"نەجمەدین عەزیز سمایل" بۆ ئەوەی لەم کارە مەزنە بەردەوام بێت..چونکە وەکو من ئاگادارم ئەو پرۆژەیە بەردەوامی هەیە لە ئێستادا خەریکی ئامادەکردنی بەرگی یانزەمین (خەم و ئەستێرە گەشەکان)-ە هیچ نەبێت ڕێزلێنانێکی تایبەتی بە بکات لەبەرامبەر ئەو کارەی ئەو کردوویەتی ..هیوای تەمەن درێژی بۆ بەرێز" نەجمەدین عەزیز سمایل" دەخوازم بە هیوای بەردەوامی.

کامەران حاجی ئەلیاس